

Webinar 1 – Opdracht formuleren

Webinar 2 – Verandercommunicatie

Webinar 3 – Diagnose en kern

Webinar 4 – Aanpak en strategie

Webinar 5 – Interventies en dilemma's

Webinar 2: Verandercommunicatie

Webinarreeks Veranderkunde & Verandercommunicatie

Mirjam van Horssen (Future Communication)

2026

ACT

REGIE HO

WIE WIL DIT?

WAT IS DE VRAAG?

How broader the up-
and-coming, the
longer it'll be
discovery & iteration

Waar de weg
zullen
we uit dit?

De vraag is
het vraagstuk
Richt je op het
vraagstuk

Stel bij elke ver-
ander ambitie de
vraag: is dit het
goede?

Open
vragen -
vragen

begin klein

Van pieken
van je leven

Je leert een vraag-
stuk pas kennen
door er aan te
werken

Denk groot.
Start klein

Wat is
het probleem?

Wat is op
de kaart?

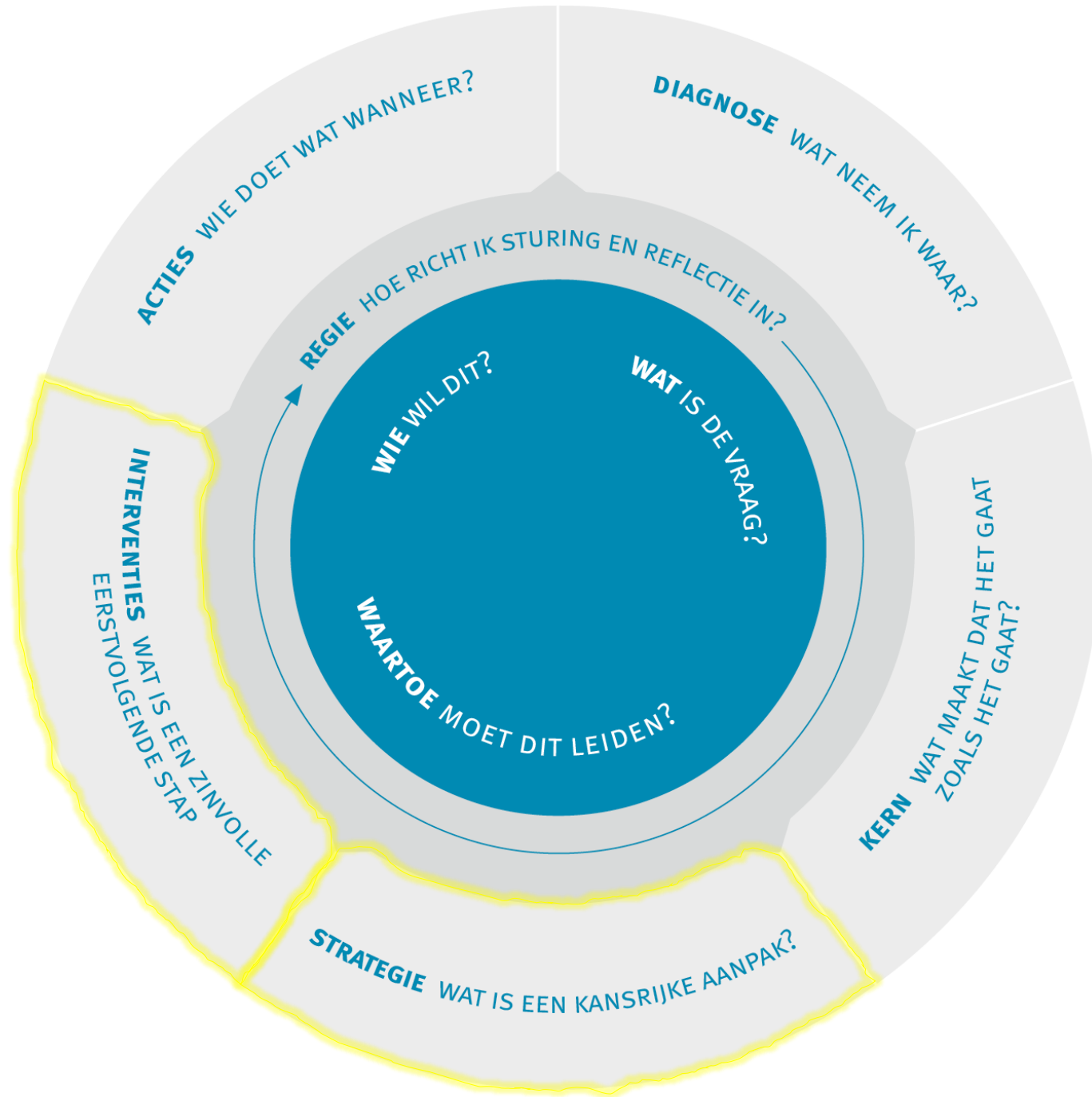
Angst om te ver-
anderen kan am-
bitie niet weer-
staan

Wat hoort, werkt niet.
Wat werkt, hoort niet.

Waarom
den we
dit ook
alweer?

Dit is
peken in
de baan

Wat
het al
was ook
Lidde

Communicating

CHANGE

In dit webinar

1. Wat is verandercommunicatie?
2. Wat en wie gaat veranderen?
3. Hoe helpen we onze mensen in/met de verandering?
4. Onze boodschap en veranderverhaal
5. Communicatiestrategie- en middelen

Poll

Wat is jullie grootste communicatie-uitdaging tijdens een verandering of innovatietraject?

Je mag meerdere opties aanvinken

“Er doet een ánder verhaal de ronde over waarom we gaan veranderen en wat de verandering inhoudt.”

“Wie is er bij ons eigenlijk verantwoordelijk voor de communicatie rond deze verandering?”

“Iedereen praat over ‘verandering’, maar niemand gebruikt dezelfde woorden.”

“Medewerkers zijn bij ons ‘toeschouwers’; ze denken dat de verandering dóór anderen en vóór anderen is.”

“We kunnen nog niks zeggen, want wij weten het zelf ook nog niet.”

“We sturen ze elke week een mail, maar niemand leest die mails.”

Wat is verandercommunicatie?

Wat is verandercommunicatie?

*“Verandercommunicatie is alle communicatie die helpt bij het realiseren van verandering in de organisatie, door helder **richting** te geven, **verbinding** te creëren en **betekenis** te geven aan de verandering.*

*Verandercommunicatie zet de **mens** centraal. Het zorgt ervoor dat medewerkers en andere stakeholders door **open dialoog** actief kunnen deelnemen aan het proces, hun zorgen kunnen delen, en zich **betrokken en verantwoordelijk** voelen bij de transitie.”*

Huib Koeleman, specialist verandercommunicatie en interne communicatie

Wat is verandercommunicatie?

“Verandercommunicatie is alle communicatie die helpt bij het realiseren van veranderingen in de organisatie. Het helpt om een helder **richting** te geven, **verbinding** te creëren en betekenis te geven aan de verandering.

Ruimte creëren en betekenis geven

Verandercommunicatie is **gezegd, gedeeld, en gevoeld**. Het zorgt ervoor dat medewerkers en andere stakeholders door **open dialoog** actief kunnen deelnemen aan het proces, hun zorgen kunnen delen, en zich **betrokken en verantwoordelijk** voelen bij de transitie.”

Huib Koeleman, specialist verandercommunicatie en interne communicatie

Disclaimer

Communiqueer *door én over* de verandering

Communicatie óver de verandering

Communicatie dóór de verandering

2

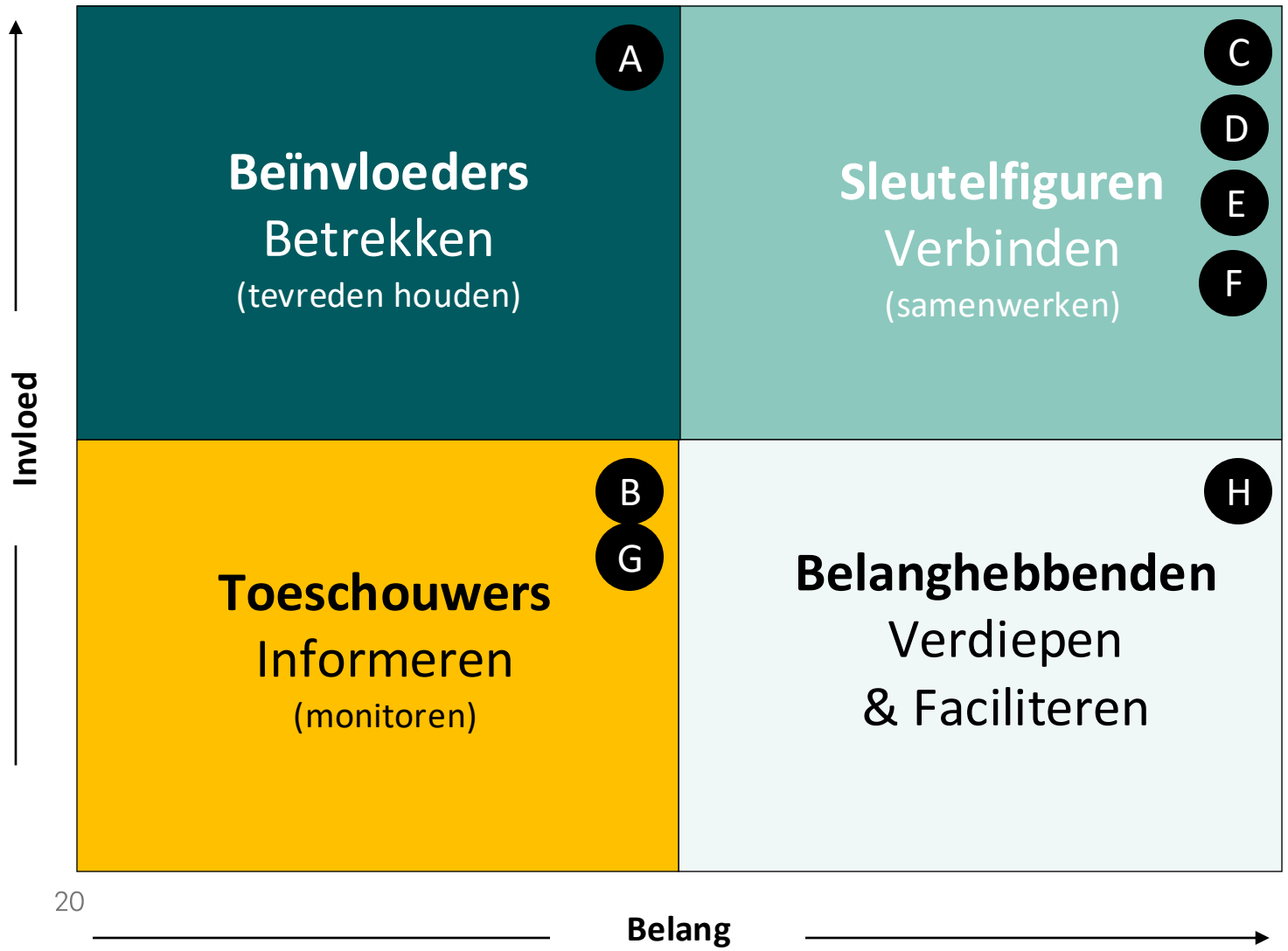
Wie en wat gaat veranderen?

Wie zijn de spelers bij deze verandering?

- A. CvB
- B. Ondersteunende diensten / afdelingen
- C. Instituut/faculteitsbestuur
- D. Opleidingsmanagers
- E. Docentondersteuners
- F. Docenten
- G. Centrale diensten
- H. Studenten

Wie zijn de spelers bij deze verandering?

- A. CvB
- B. Ondersteunende diensten / afdelingen
- C. Instituut/faculteitsbestuur
- D. Opleidingsmanagers
- E. Docentondersteuners
- F. Docenten
- G. Centrale diensten
- H. Studenten

Voor wie **verandert** er wat?

	Wat verandert er daadwerkelijk voor hem/haar door de verandering? 	Wat moet hij/zij DOEN vóór de verandering? 	Wat moet hij/zij DOEN tijdens de verandering? 	Wat moet hij/zij voortaan / in de toekomst DOEN ?
CvB				
Ondersteunende diensten / afdelingen				
Instituut- / faculteitsbestuur				
Opleidingsmanagers				
Managers Bedrijfsvoering				
Centrale diensten				
Docenten				

3

Hoe helpen we onze mensen
in/met de verandering?

Omgaan met weerstand

Weerstand is geen probleem maar een signaal

Passiviteit

Vasthouden aan het oude, vermijden van inspanning en uitstelgedrag

Twijfel

Kritische vragen, cynische opmerkingen en twijfel aan nut en haalbaarheid

Opstandigheid

Actief verzet, vaak ingegeven door het gevoel dat iets wordt opgelegd

Passief
Indirect

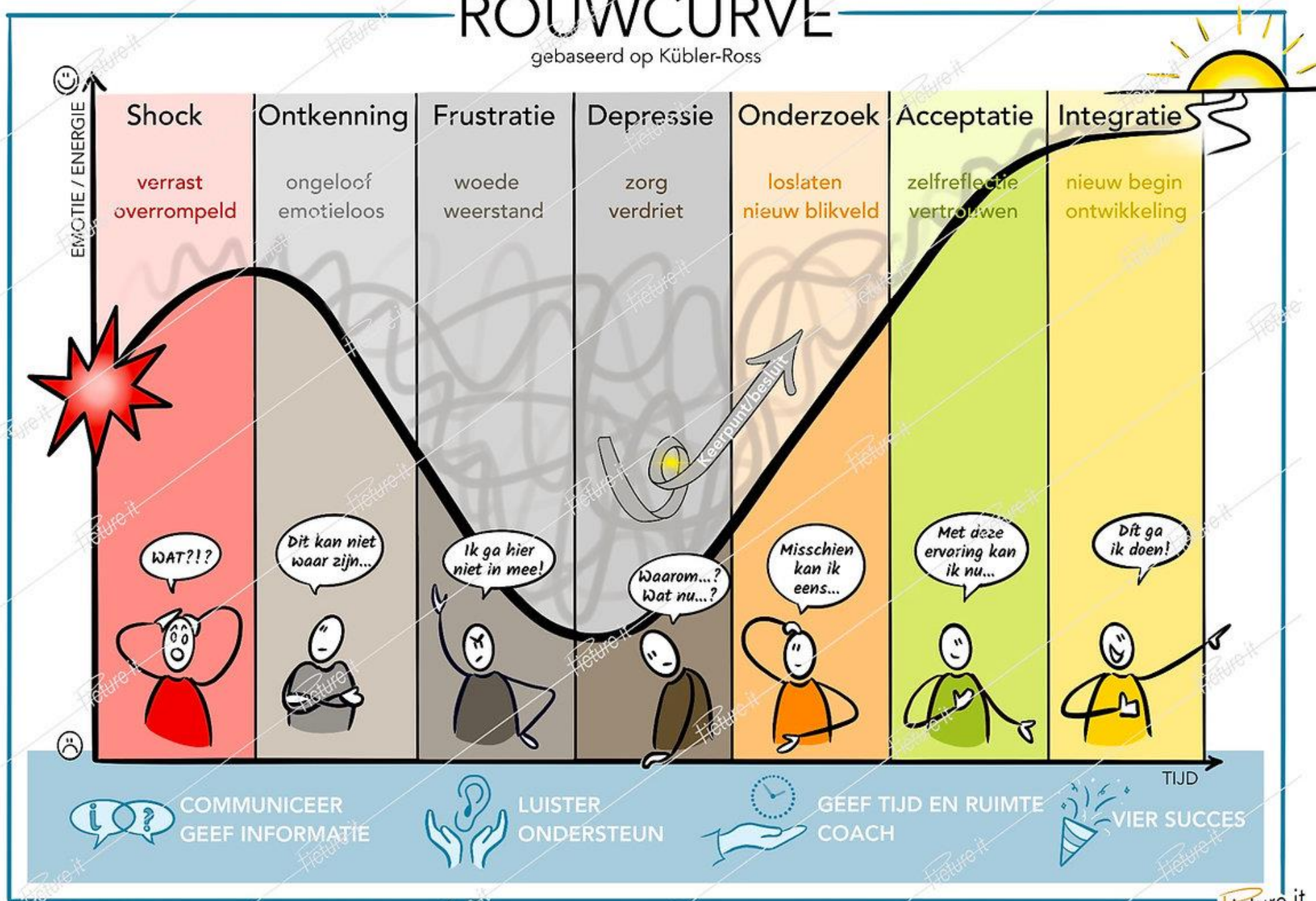
Actief
Direct

De weerstand kan verschillen per orde verandering

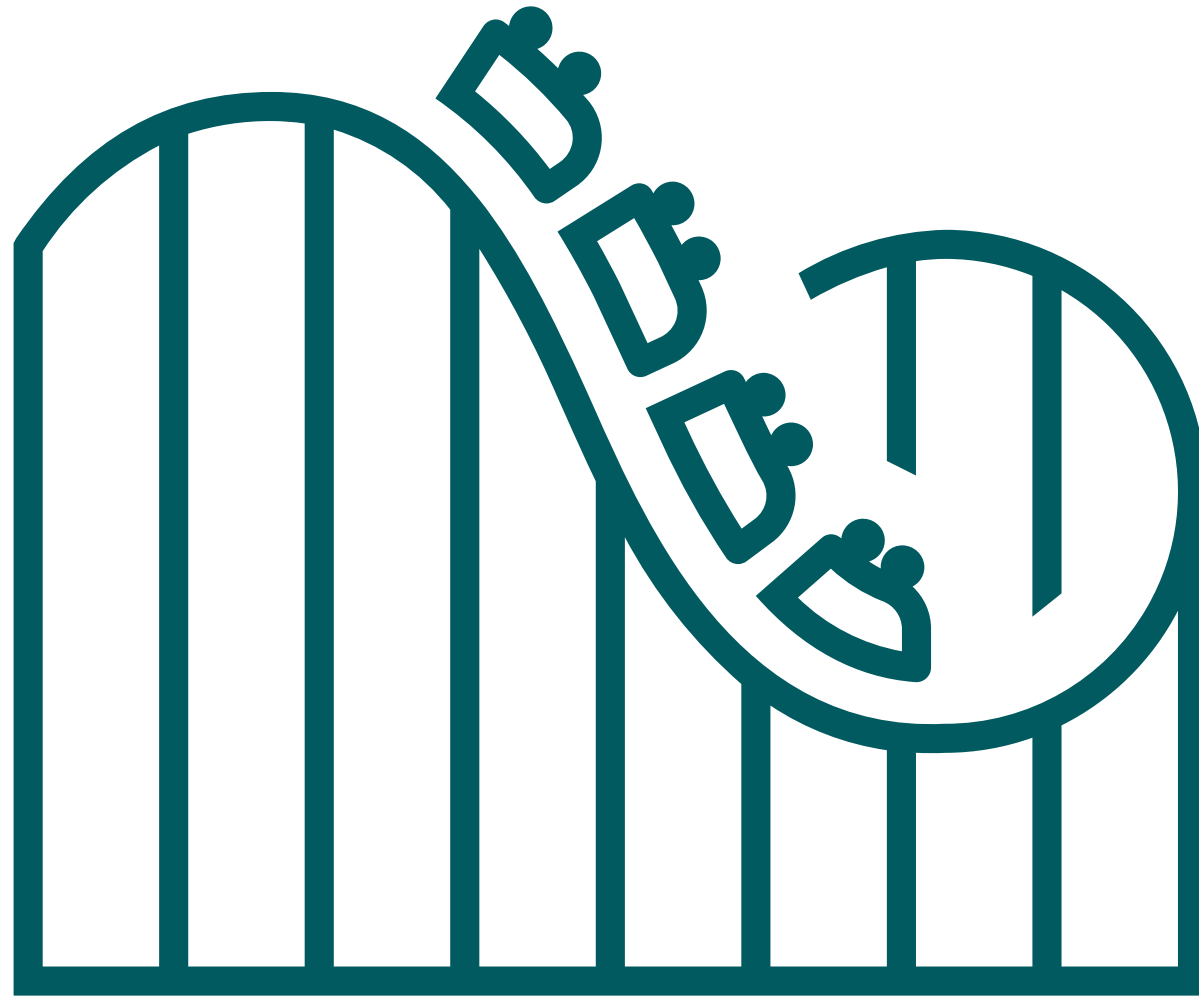
Verbeteren (eerste orde)	Veranderen (tweede orde)	Vernieuwen (derde orde)
Meer van hetzelfde, maar beter: sneller, slimmer, vaker, eer- der ...	Echt anders: nieuwe inzichten Van ... naar ...	Nieuwe ideeën genereren
Bekende aanpakken voor be- kende vraagstukken	Onbekende aanpakken voor bekende vraagstukken	Onbekende aanpakken voor onbekende vraagstukken
Passend binnen de huidige manier van werken en denken (monoparadigmatisch)	Inbrengen en werken met andersoortige ideeën en ma- nieren van werken (multipara- digmatisch)	Ontwikkelen van nieuwe ma- nieren van werken en denken (metaparadigmatisch)

ROUWCURVE

gebaseerd op Kübler-Ross

Voorbeeld

Livegang Microsoft Viva en Microsoft Teams

Fases

Belevingen

Emoties

Mogelijkheden

Doelgroepsreis

Gevoelsreis

Droomreis

* SCHITTEREND PROJECT, MAAR HOE WETEN
WE NUU OF DE MENSEN DIT ECHT WILLEN ? *

Wat is **helpend** en wat is **belemmerend**?

Om te weten hoe je gedrag verandert,
moet je weten welke factoren invloed hebben op dat gedrag.

4

Onze boodschap en
veranderverhaal

Waar het ons om gaat is...
want de situatie is nu zo.... (feiten)
de gevolgen daarvan zijn.... (duiding)
wij vinden dat dit... (betekenisgeving)
en daarom moet er.... (actie)

Zo voorkom je dat het middel wordt verward met het eigenlijke (achterliggende) doel

- Van 'CTL maken' naar onderwijs vernieuwen/ professionaliseren
- Van één standaard implementeren naar uitwisseling vergemakkelijken
- Van sleutelteam positioneren naar bewustzijn digitale transitie vergroten

Martje aan de Kerk (External) 14:24 [Translate](#)

Als je je eigen verhaal terug krijgt weet je dat je raak zit

1. Waar komen we vandaan?

Vertrekpunt

- Waar staan we nu als team / onderwijsinstelling?
- Hoe gaat het met onze taken en verantwoordelijkheden?
- Hoe staat het met de waarde die we als team toevoegen?
- En hoe gaat het met een ieder van ons?

2. Waar staan we nu?

Dit hebben we te doen

- O.b.v. de strategie van onze onderwijsinstelling: welke huidige obstakels zijn er voor ons team om onze ambitie te bereiken en om onze bijdrage te leveren?

3. Waar gaan we heen?

Stip op de horizon

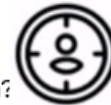
- Zou het niet geweldig zijn als..?
- Wanneer is de verandering geslaagd?
- Waarom willen we hierin mee en bij horen?

4. Wat gaan we doen?

Duiding

- Welke behoefte aan informatie en duiding hebben we als team?
- Welke behoefte aan informatie en duiding heeft een ieder van ons?

Trots

- Waar zijn wij als team trots op? Waar zijn we sterk in?
- Hoe vieren we successen?

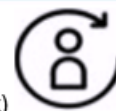
Dit zijn onze kansen

- Wat maakt deze verandering (leuk) uitdagend?
- Als we onze ambitie bereiken: wat betekent dit dan voor onze docenten, voor onze ondersteunende collega's, en voor onze studenten?
- Hoe kunnen we onszelf toekomst bestendig maken? Welke kwaliteiten en sterktes zetten we dan in?

Cultuur & gedrag

- Wat vraagt dit van ons gedrag, cultuur en (persoonlijk) leiderschap?
- Wat is hier (wellicht) lastig aan?
- Welke hulp hebben we nodig om ons gedrag, cultuur en leiderschap te veranderen?

Aanpak

- Welke stappen gaan we nemen?
- Wat zijn de komende periode onze belangrijkste prioriteiten, verantwoordelijkheden en mijlpalen?
- Hoe gaan we dit realiseren?
- Wat is de samenhang (tijdlijnen, volgorde)?
- Wat is dan het eindplaatje (kwantitatief en kwalitatief)?
- Welke investeringen hebben we te doen om onze plannen te realiseren? Kwantitatief én kwalitatief?
- Hoe stemmen we dit af met onze stakeholders?
- Wat betekent dit voor (de

Mijlpalen

- Welke mooie mijlpalen hebben we als team gehaald? Wat zijn onze (recente) successen?
- Waarom hebben we die gehaald? Wat is onze kracht?

Anders werken

- Wat vraagt dit van ons?
- Hebben we straks de juiste skills in huis? Kunnen we dit ontwikkelen en hoe? Of hebben we (ook) collega's nodig met een ander profiel?

Werkwijzen & gewoonten

- Hoe zetten we normaal gesproken de schouders eronder?
- In welke momenten hebben we steun gezocht bij elkaar?

Zo werken we nu samen

- Welke interne en externe betrokkenen zijn er?
- Met welke collega's/teams werken we samen? Wat gaat hierin goed en wat kan beter? Wat kunnen we daarin verbeteren?

Persoonlijk leiderschap

- Hoe kunnen we ieder onze eigen kwaliteiten en talenten volledig benutten om onze doelen te realiseren?
- Hoe pakken we ieder een actieve rol in de komende veranderingen (i.p.v. langs de zijlijn af te wachten wat er verandert)?

Accountability

- Wat spreek we af over ieders rol in de verandering?
- Waar mogen we elkaar op aanspreken?

5

Communicatiestrategie en - middelen

Hoe gaan we communiceren?

Familie

Je focust op het wij-gevoel en op de gedeelde normen en waarden: "Wij zien onszelf als een innovatieve school." Of "Onze kracht is onze creativiteit en veerkracht."

Communicatie via:

Interne nieuwsbrieven, bijeenkomsten en storytelling.

Fan / Ambassadeurs

'Fans maken fans'. Word of mouth staat hierbij centraal. Wanneer informele leiders fan worden van de verandering, treedt een sneeuwbal-effect op en enthousiasmeren zij hun collega's.

Communicatie via:

Leidinggevenden en medewerkers (docenten) zélf aan het woord laten over hun ervaring met de verandering, op het intranet, en tijdens bijeenkomsten.

Brandactivatie

Beleving en ervaring staat hierbij centraal. De spelers maken op creatieve wijze kennis met het nieuwe gedrag. Het doel is positieve associaties te creëren met het nieuwe gedrag.

Communicatie via:

Guerrilla-acties (poster, koffiemokken of placemats in de pantry, etc.

Ambitie

Informeren

Communiceren

Trap van
betrokkenheid

**Zich verbonden
voelen**

Samen problemen
aanpakken
Creatieve sessie

**Zich betrokken
voelen**

Werkoverleg
Feedback sessie
Groepsgesprek
Workshop

Ondersteunen

Training
Interactieve media
Seminar

Begrip hebben

Peptalk
Presentatie

Ervan weten

E-mail
Posters
Nieuwsbrief

Interactiviteit

Welke bronnen / afzender / kanalen vertrouwen ze?

Maak een planning

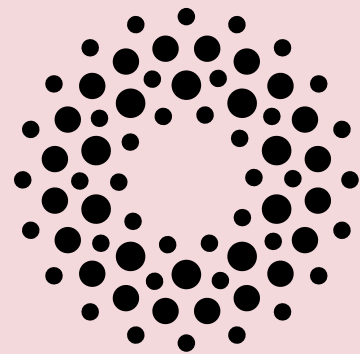
Wanneer <i>maand/jaar</i>	Waarover <i>Wat is het onderwerp?</i>	Naar wie <i>Wie is de doelgroep?</i>	Wat <i>Wat is de boodschap? Wat is het handelings- perspectief?</i>	Hoe <i>Welk communicatie- middel zet je in?</i>	Door wie <i>Wie levert inhoudelijke input?</i>	Uitvoering <i>Wie gaat het doen?</i>

Stappenplan

Afsluiting

Npuls

